

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/61/2016
Identifikačné číslo spisu: 2107238312
Dátum vydania rozhodnutia: 19.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2107238312.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: 1/ DDK Slovakia, spol. s r.o., so sídlom Železničná 1511, 905 01 Senica, IČO: 31 417 221 a žalobcu: 2/ DDK Bohemia s.r.o., so sídlom Petrov 448, 696 65 Hodonín, Česká republika, IČO: 253 17 041, obaja právne zastúpení Advokátska kancelária Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners, s.r.o., Prievozska 4/B, 821 09 Bratislava, ABI, proti žalovanému: Chupa Chups S.A., so sídlom: CL Les Masies, 16, Poligono Sector Serra, Sant Esteve Sesrovires, Barcelona, Španielsko, zastúpený JUDr. Boris Bohunský, advokát so sídlom advokátskej kancelárie Borec & Bohunský, Kozia 20, 811 03 Bratislava, o zaplatenie 694.448,43 Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trnava sp. zn. 9Cb/3/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/14/2015-757 zo dňa 5. mája 2016 a rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 9Cb/3/2012-694 zo dňa 19. novembra 2014 takto

rozhodol:

Najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/14/2015-757 zo dňa 5. mája 2016 a rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 9Cb/3/2012-694 zo dňa 19. novembra 2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9Cb/3/2012-694 zo dňa 19.11.2014 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 1/ sumu vo výške 263.570,44 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 14 % ročne zo sumy 263.570,44 Eur odo dňa 11.1.2005 do zaplatenia. Druhým výrokom rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 2/ sumu vo výške 430.877,99 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 14 % ročne zo sumy 430.877,99 Eur odo dňa 11.1.2005 do zaplatenia. Posledným výrokom rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 100 % náhradu trov konania.

2. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ a 2/ sumu 800.000,- Eur s príslušenstvom titulom vyplatenia odstupného za vykonanú prácu obchodného

zástupcu, na základe ktorej žalovaný získal zákaznicku klientelu na Slovensku a v Českej republike (ďalej aj „SR“ a „ČR“).

3. Podaním zo dňa 24.6.2014 žalobca 2/ zobral svoj návrh späť v časti istiny 105.551,57 Eur. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 9Cb/3/2012-649 zo dňa 2.7.2017 konanie v časti istiny 105.551,57 Eur a úroku z omeškania, uplatnenej žalobcom 2/, zastavil, žalobcovi 2/ vrátil časť zaplateného súdneho poplatku a pripustil zmenu návrhu v zmysle podania žalobcov 1/ a 2/ zo dňa 2.7.2014 (tu dovolací súd poznamenáva, že v záhlaví oboch napadnutých rozsudkov je napriek tomu, že v časti o zaplatenie 105.551,57 Eur už bolo konanie na základe spät'vzatia právoplatne zastavené, stále uvádzaný ako predmet konania suma 800.000,- Eur, hoci predmetom konania je už len suma 694.448,43 Eur).

4. Súd prvej inštancie pri posudzovaní právomoci súdov Slovenskej republiky vychádzal z čl. 5 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22.12.2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej aj „Nariadenie Brusel I.“). V súvislosti s možnou aplikáciou právneho poriadku Slovenskej republiky ako rozhodného práva aplikoval ust. § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej aj „ZMSP“).

5. Primárnym miesto dodania tovaru žalovaného na dané územie bol colný sklad v Senici, kam sa dodával tovar pre žalobcu 1/ a aj pre žalobcu 2/, teda prvým a hlavným miestom zmluvného plnenia bolo toto miesto, súd preto považoval právomoc súdov Slovenskej republiky, ako aj rozhodné právo Slovenskej republiky, za dané, keďže z čl. 5 Nariadenia Brusel I vyplýva, že osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte v zmluvných veciach na súde podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby.

6. Súd prvej inštancie, s poukazom na právnu úpravu zmluvy o obchodnom zastúpení, vec právne posúdil podľa ust. § 652 ods. 1, § 653, § 654, § 665, § 669, § 669a, § 671, § 365, § 369 Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“) a podľa ust. § 491 ods. 2, § 517 ods. 2 a § 853 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“).

7. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že medzi stranami sporu existoval zmluvný vzťah, ktorý bol uzatvorený ústne, a ktorý vykazoval prvky viacerých typov zmlúv. Nárok žalobcov posúdil podľa slovenského Obchodného zákonníka, pretože žalobcovia ho odôvodnili ako nárok na zaplatenie odstupného podľa § 669 Obchodného zákonníka, a teda súd prvej inštancie sa nezaoberal ustanoveniami španielskeho obchodného zákonníka ani zákonom „contrato de agencia“, z ktorého pôvodne žalobcovia vychádzali.

8. Súd mal za to, že strany uzatvárali najmä kúpne a sprostredkovateľské zmluvy, a to v konečnom dôsledku v mene žalovaného a na jeho účet. Podľa súdu prvej inštancie ustanovenie § 652 ObZ treba vykladať extenzívne v zmysle, že za činnosť smerujúcu k uzatvoreniu zmlúv a obchodov treba považovať i činnosť zabezpečovania uvedenia výrobkov na trh, ich umiestnenie do obchodov a následné zabezpečenie odbytu týchto výrobkov. Preto za činnosť obchodného zástupcu podľa zmluvy o obchodnom zastúpení v zmysle obchodného zákonníka treba podľa jeho úvahy považovať i činnosti, ktoré vykonávali žalobcovia pre žalovaného.

9. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že obom žalobcom bola zo strany žalovaného za ich činnosť vyplácaná provízia ako odmena za ich prácu. Výška odmeny, spočívajúca v obchodnej marži, bola podľa súdu dostatočne identifikovateľná a jasná, súd pritom vychádzal z čl. 6 bod 2 Smernice Rady č. 86/653/EHS zo dňa 18.12.1986. Pre určenie výšky odstupného vychádzal z priemerných ročných odmien za roky 1999-2003, z toho pre žalobcu 1/ za posledných päť rokov vo výške 287.500,11 Eur a žalobcu 2/ vo výške 430.877,99 Eur, pričom žalobcovia si uplatnili nižšiu sumu, ako na ktorú mali nárok podľa § 669 ods. 2 ObZ, a preto súd vyhodnotil výšku odstupného vyčíslenú žalobcami sa zákonnú, preukázanú a dôvodnú. Nakoľko sa žalovaný dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu, priznal súd žalobcom aj uplatnený zákonný úrok z omeškania s poukazom na § 369 ods. 1 ObZ.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný v celom rozsahu. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský“ alebo „odvolací“ súd) rozsudkom č. k. 31Cob/14/2015-757 zo dňa 5. mája 2016 v prvom výroku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Druhým výrokom zviazal žalovaného zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, dokazovanie vykonané okresným súdom považoval za dostatočné a právny záver, ku ktorému dospel súd prvej inštancie, mal za správny a dostatočne kvalifikovane odôvodnený.

11. Na námietku žalovaného ohľadom nedostatku právomoci Okresného súdu Trnava odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, poukázal na Nariadenie Brusel I v jeho čl. 5, v odôvodnení sa stotožnil s právnou aj skutkovou argumentáciou súdu prvej inštancie, že miesto dodania tovaru bolo určené do Colného skladu v Senici na území SR pre žalobcu 1/ aj žalobcu 2/. Odvolací súd mal za to, že nakoľko obsah zmluvného vzťahu a miesto plnenia bolo na území Slovenskej republiky, je daná právomoc súdov Slovenskej republiky a je aplikovateľné rozhodné právo Slovenskej republiky.

12. Na žalovaným namietanú retroaktivitu právnej normy, vo vzťahu k úprave odstupného v Obchodnom zákonníku, krajský súd poukázal na skutočnosť, že nárok na odstupné vznikol žalobcom v súvislosti s ukončením zmluvy uzatvorenej v poslednom kvartáli roku 2004, t. j. po vstupe Slovenskej republiky a Českej republiky do EÚ, a použitie právnych predpisov EÚ je v súlade so zákonom. Znenie Smernice Rady 86/653/EHS zo dňa 18.12.1986 bolo do právneho poriadku Slovenskej republiky doplnené s účinnosťou od 1.10.2004, teda pred vznikom nároku žalobcov na zaplatenie odstupného. Námietku retroaktivity právnych noriem namietanú žalovaným posúdil odvolací súd ako nedôvodnú.

13. Ohľadom námietky, či daný zmluvný vzťah možno subsumovať pod zmluvu o obchodnom zastúpení podľa § 652 a nasl. Obchodného zákonníka, mal krajský súd za to, že medzi stranami sporu existoval takýto typ zmluvy, uzavretý ústnou formou, pričom nemalo ísť výlučne o dodávateľsko-odberateľský vzťah, žalobcovia vykonávali pre žalovaného obchodno-marketingovú spoluprácu a ďalšie aktivity.

14. Žalovaný, listom zo dňa 14.12.2004, doručeným žalobcom ešte pred začatím sporu, nespochybňoval oprávnenosť ich nároku, avšak tento list nemožno chápať ako uznanie záväzku podľa § 323 ObZ. Podľa odvolacieho súdu je list prejavom akceptácie existujúceho právneho vzťahu medzi žalobcami a žalovaným, resp. potvrdzuje, že v čase zaslania dlh žalovaného voči žalobcom existoval a žalovaný ním žiadal len o určité predĺženie lehoty na vybavenie ich nároku bez toho, aby žalobcovia podnikali právne kroky voči nemu.

15. Odvolací súd má za to, že žalobcovia v určitých prípadoch konali v mene a na účet žalovaného, pričom na ich činnosť dohliadal žalovaný, ktorý sám participoval na procese vytvárania podmienok pre odbyt svojich tovarov na danom území. Obaja žalobcovia mali postavenie výhradných distribútorov tovarov žalovaného na území SR a ČR, táto spolupráca trvala až do roku 2004, kedy došlo k zmene obchodného riaditeľa žalovaného, čo viedlo k ukončeniu spolupráce jednostranne zo strany žalovaného.

16. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že medzi stranami sporu bola ústnou formou uzavretá inominátna zmluva, ktorá vykazovala znaky viacerých typov zmlúv, a na základe ktorej existoval medzi stranami zmluvný vzťah, podstatou ktorého bolo, že žalobcovia okrem iného získavali nových klientov pre žalovaného, umiestňovali výrobky žalovaného na území SR a ČR, za čo im žalovaný platil províziu ako odmenu za ich činnosť, na základe čoho odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a podľa § 219 ods. 1 OSP ho potvrdil.

17. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/14/2015-757 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Alternatívne žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie a vec vrátil Krajskému súdu v Trnave na nové prejednanie a rozhodnutie, alebo aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu aj rozsudok súdu prvej

inštancie s tým, že v časti týkajúcej sa žaloby vo vzťahu k žalobcovi 2/ konanie zastaví z dôvodu nedostatku právomoci na prejednanie veci a v časti, týkajúcej sa nároku žalobcu 1/ vec vráti späť Okresnému súdu Trnava na nové prejednanie a rozhodnutie.

18. Dovolateľ prípustnosť a dôvody dovolania odôvodnil tým, že napadnutým rozsudkom sa sčasti rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky (ust. § 237 ods. 1 písm. a/ OSP) v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ OSP, žalovanému sa postupom oboch súdov nižšej inštancie odňala možnosť konať pred súdom (ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP) v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ OSP. Dovolateľ uviedol, že oba rozsudky spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ OSP) a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ust. § 241 ods. 2 písm. b/ OSP).

19. Dovolateľ má za to, že nakoľko sa Krajský súd v Trnave v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, tak rozhodnutie trpí rovnakými vadami ako rozsudok súdu prvej inštancie (nepreskúmateľnosť) a dopĺňajú sa v ňom nesprávne právne závery. Podľa dovolateľa sa krajský súd nevysporiadal s podstatnými odvolacími dôvodmi a nezodpovedal podstatné námietky, uvedené žalovaným v odvolaní.

20. Dovolateľ namietal nedostatok právomoci slovenského súdu na konanie v predmetnej veci, keďže predmetom žaloby neboli nároky z dodávania tovaru, ale nárok na odstúpné titulom poskytovania služieb obchodného zastúpenia, a preto mal byť údajný nárok žalobcu 2/ žalovaný na území ČR, čo zodpovedá úprave čl. 5 Nariadenia Brusel I. Súdny teda rozhodli vo veci žalobcu 2/, ktorá nepatrí do právomoci súdov Slovenskej republiky.

21. Dovolateľ tvrdí, že krajský súd sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími dôvodmi a nezodpovedal podstatné námietky, uvedené žalovaným v odvolaní, týmto postupom bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko sa rozsudok stal po právnej stránke nepreskúmateľný. Podľa dovolateľa, nakoľko krajský súd len skonštatoval správnosť dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie a nereagoval pritom na relevantné odvolacie dôvody a námietky žalovaného, tak rozhodnutie krajského súdu nespĺňa požiadavky na presvedčivé súdne rozhodnutie a právo na spravodlivý súdny proces.

22. Krajský súd sa nevysporiadal s námietkou žalovaného, prečo na vzťah obchodného zastúpenia medzi žalobcami 1/ a 2/ bola aplikovaná úprava Obchodného zákonníka, odvolací súd pôsobnosť slovenského obchodného zákonníka neodôvodnil, a preto je rozsudok podľa dovolateľa nepreskúmateľný a touto nepreskúmateľnosťou mu odňal možnosť vo veci konať.

23. Dovolateľ má za to, že v konaní nebolo preukázané, že by žalobcovia mali vykonávať pre žalovaného činnosti zodpovedajúce obchodnému zastúpeniu. Žalovaný už v odvolaní uviedol, že aj keby žalobcovia preukázali, že vykonávali činnosti pre žalobcu (marketingová činnosť, sprostredkovanie stretnutí so zákazníkmi, realizácie sérií atestov a pod.), museli by preukázať, že to bolo predmetom ich záväzku voči žalovanému, t. j. že na tom boli so žalovaným dohodnutí, avšak krajský súd sa týmito skutočnosťami nezaoberal, čím bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom.

24. Dovolateľ ďalej namietal, že odvolací súd nezodpovedal otázku, a ani sa nezaoberal argumentáciu žalovaného, kto „nepriamo“ (podľa názoru súdu prvej inštancie) uzatváral kúpne zmluvy so žalovaným. Právny záver súdu prvej inštancie o tom, že činnosťou žalobcov 1/ a 2/ dochádzalo nepriamo k uzatváraniu množstva kúpnych a obchodných zmlúv neobstojí, pretože nenachádza oporu vo vykonanom dokazovaní. Dovolateľ má za to, že súd prvej inštancie výrazne prekročil skutkové aj právne tvrdenia žalobcov 1/ a 2/, keď pri extenzívnom výklade ust. § 652 a nasl. ObZ, konštatoval uzatvorenie zmlúv medzi žalovaným a tretími osobami aj tam, kde žiadne uzatvorenie zmlúv netvrdili ani samotní žalobcovia.

25. Odvolací súd nereagoval ani na námietku nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie, spočívajúcu v tom, že pri definovaní právneho záveru súdu ohľadom existencie zmluvy o obchodnom

zastúpení medzi stranami sporu súd prvej inštancie bližšie neuviedol, z akých predložených dôkazov a vyjadrení účastníkov vyplynula existencia takejto zmluvy. Tiež právny názor súdu prvej inštancie o potrebe „extenzívneho“ výkladu ust. § 652 ObZ, bol po právnej strane nepreskúmateľný, žalovaný sa k nemu nemohol vyjadriť, pretože úvahu súdu v tomto ohľade nepoznal, nakoľko ju v rozsudku súdu prvej inštancie nenašiel, odvolací súd nereagoval a zodpovedajúcim spôsobom neodôvodnil správnosť potreby „extenzívneho výkladu“, čím mu odňal možnosť konať pred súdom.

26. Podľa dovolateľa odvolací súd nepreskúmal žalovaným namietanú skutočnosť, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zrejmé, medzi akými účastníkmi mala byť zmluva uzatvorená. Súd nepripúšťal existenciu viacerých zmlúv, ale iba jednej zmluvy, a súdy bližšie neoznačili účastníkov, medzi ktorými mala byť zmluva uzatvorená.

27. Žalovaný už v odvolaní namietal nepreskúmateľnosť priznaného úroku z omeškania v sadzbe 14 %, nakoľko nezodpovedá právnej úprave § 369 ods. 1 ObZ, účinnnej v čase, od ktorého žalobcovia 1/ a 2/ odvodzujú začiatok omeškania. Rozsudok v tomto ohľade nedal odpoveď na otázku žalovaného, je teda nepreskúmateľný čo sa týka výšky priznaných úrokov z omeškania.

28. Nesprávne právne posúdenie vecí vidí dovolateľ v tom, že na právne vzťahy žalobcov a žalovaného odvolací súd aplikoval Smernicu Rady 86/653/EHS. Podľa žalovaného smernica neupravuje nárok na odstúpné, ale províziu obchodných zástupcov. Žalovaný poukázal na to, že namietal retroaktivitu z iného dôvodu ako uvádza odvolací súd, a to na aplikáciu hmotného práva na právny vzťah medzi žalobcami a žalovaným. Na právny vzťah medzi stranami sporu sa mala vzťahovať úprava zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, a to ust. § 10 ods. 2 písm. f/ tohto zákona. Ak žalobcovia odvodili svoj nárok na odstúpné zo zmluvy o obchodnom zastúpení a tvrdili jej existenciu, mal súd aplikovať španielske hmotné právo a podľa španielskeho práva i skúmať údajný nárok žalobcov.

29. Dovolateľ tiež namietal nesprávne právne posúdenie dôkazu vykonaného výpoveďou svedka, ako aj rozporovali žalobcami predložený dôkaz - list zo dňa 14.12.2004 ako podvrh. Originál listu nebol súdu nikdy predložený, žalobcovia predložili len notársky overenú kópiu listu, čím sa žalovanému odňala možnosť dôkladného preskúmania predmetného dokumentu.

30. Napokon dovolateľ namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, keďže spoločnosť s názvom „Chupa Chups S.A.“, od ktorej žalobcovia 1/ a 2/ vymáhajú peňažné plnenie, neexistuje, keďže zanikla ešte pred podaním žaloby k 1.10.2007. Otázku existencie žalovaného, a na to nadväzujúcu otázku vecnej pasívnej legitímácie, v predmetnom konaní neskúmal odvolací súd ani súd prvej inštancie.

31. Žalobcovia 1/ a 2/ k dovolaniu žalovaného podali spoločne vyjadrenie s návrhom, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 5. mája 2016, č. k. 31Cob/14/2015-757 potvrdil. Žalobcovia majú za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej bolo založené na správnom právnom posúdení, čo v konečnom dôsledku odvolací súd potvrdil.

32. Na námietku dovolateľa ohľadom nedostatku právomoci slovenských súdov žalobcovia uviedli, že uznesením Krajského súdu v Brne č. k. 41Cm/203/2007-103 zo dňa 11.12.2012, bolo rozhodnuté, že súdy Českej republiky nie sú medzinárodne príslušné na konanie tak vo veciach nárokov vyplývajúcich zo zabezpečenia klientov v SR, ako aj v ČR. V súvislosti s týmto rozhodnutím nebolo možné ďalej uplatňovať nárok žalobcu 2/ na súde podľa názoru žalovaného medzinárodne príslušnom. Žalobcovia poukázali na znenie čl. 24 ods. 1 Nariadenia Brusel I, ktorý zakladá príslušnosť súdu na základe tzv. podriadenia sa jurisdikcii (prorogácia sui generis), kedy je príslušnosť založená bezpodmienečným podrobením sa jurisdikcii procesného súdu. Podľa daného článku príslušnosť súdu založí žalovaný tým, že nevznesie námietku nepríslušnosti procesného súdu a začne sa proti žalobe obhajovať, resp. sa k žalobe vyjadri.

33. Na námietku ohľadom existencie žalovaného, a na to nadväzujúcu otázku vecnej pasívnej legitímácie, žalobcovia uviedli, že žalovaný pôvodne označený ako Chupa Chups S.A., so sídlom World Trade

Center, Almeda Park, Placa Pau, 089 40 Cornellà de Llobregat, Barcelona, Španielsko, síce zanikol, avšak zanikol s právnym nástupcom, ktorým je spoločnosť Chupa Chups S.A.U., so sídlom CL Les Masies 16, Poligono Sector Serra, Sant Esteve Sesrovires, Barcelona, Španielsko, a ktorý prevzal všetky práva a povinnosti svojho právneho predchodcu. Podľa žalobcov z dokumentov, ktoré sú súčasťou súdneho spisu vyplýva, že žalovaný a jeho právny zástupca, sú si vedomí právneho nástupníctva na strane žalovaného. Odôvodnenie podaného dovolania nedostatkom pasívnej vecnej legitímácie považujú žalobcovia za účelovú obranu žalovaného.

34. Žalobcovia majú za to, že právomoc slovenských súdov je a bola daná, žalovaný je vecne pasívne legitimovaný, príslušný súd v celom rozsahu správne právne posúdil vec, pričom svoje rozhodnutie vo veci jasne, výstižne a dostatočne odôvodnil a žalovanému nebola v predmetnom konaní akýmkoľvek spôsobom odňatá možnosť konať pred súdom.

35. Na základe návrhu žalovaného, ktorý vyhodnotil dovolací súd ako dôvodný, uznesením zo dňa 15. novembra 2016, odložil vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 9Cb/3/2012-694 zo dňa 19. novembra 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/14/2015-757 zo dňa 5. mája 2016.

36. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolanie žalovaného bolo osobne podané na súde dňa 30. júna 2016, v zákonnej lehote na podanie dovolania.

37. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

38. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP).

39. Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

40. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa na ňom začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

41. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolací súd prípustnosť dovolania žalovaného (ďalej aj „dovolateľ“) posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. OSP, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď bolo dovolanie podané, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné.

42. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP).

43. Dovolací súd najskôr skúmal, či sú splnené zákonné podmienky stanovené Občianskym súdnym poriadkom osobitne pre prípad, že dovolanie smeruje proti napadnutému rozsudku. Z ust. § 238 ods. 1 OSP vyplýva, že pokiaľ odvolací súd rozhodol rozsudkom, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnutý zmeňujúci rozsudok. Rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci je rozhodnutím

potvrdzujúcim.

44. Podľa ustanovenia § 238 ods. 3 písm. a/ OSP dovolanie možno podať proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vtedy, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Pretože odvolací súd prípustnosť dovolania svojím výrokom nezaložil, je nepochybné, že o tento prípad v prejednávanej veci nejde.

45. V zmysle ustanovenia § 242 ods. 1 OSP je dovolací súd povinný prihliadať vždy na procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP. Preto sa dovolací súd neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 OSP, ale zaoberal sa aj otázkou, či podané dovolanie je prípustné podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ OSP. Toto zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne v ňom vymenované. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

46. Žalovaný existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. b/ až e/ a písm. g/ OSP netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že tvrdil existenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. a/ OSP a to, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, a písm. f/ OSP, a to odňatie možnosti konať pred súdom z dôvodu, že rozhodnutia súdov oboch inštancií sú nepreskúmateľné.

47. Vo vzťahu k procesnej vade konania podľa § 237 ods. 1 písm. a/ OSP žalovaný vo veci konajúcim súdom vytkol skutočnosť, že sa sčasti rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov Slovenskej republiky (vo vzťahu k žalobcovi 2/).

48. Dovolateľ v danom prípade procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. a/ OSP vyvodzuje z tvrdenia, že súdy nižšej inštancie odvodzujú právomoc slovenského súdu na konanie v predmetnej veci od ustanovenia čl. 5 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej „Nariadenie Brusel I“). Podľa dovolateľa odvolací súd opomenul (podobne ako súd prvej inštancie), že predmetom žaloby neboli nároky z dodávania tovaru, ale nárok na odstúpné titulom poskytovania údajných služieb obchodného zastúpenia. Žalobcovia 1/ a 2/ tvrdili v podaní z 19.5.2014, že žalobca 1/ vykonával pre žalovaného služby obchodného zastúpenia na území Slovenskej republiky a žalobca 2/ vykonával pre žalovaného služby obchodného zastúpenia na území Českej republiky. Nárok žalobcu 2/ teda mal byť podľa dovolateľa žalovaný na území Českej republiky, čo zodpovedá úprave čl. 5 Nariadenia Brusel I - pri poskytnutí služieb (služby obchodného zastúpenia) je miestom zmluvného plnenia miesto v členskom štáte (v Českej republike), kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť. Súdy teda rozhodli vo veci žalobcu 2/, ktorá vôbec nepatrí do právomoci súdov Slovenskej republiky.

49. Žalovaný ako španielska právnická osoba dodávala tovar žalobcovi 1/ do colného skladu na území SR, následne bol tento tovar zasielaný z colného skladu aj žalobcovi 2/ na územie ČR. Tieto tvrdenia žalobcov sú konzistentné počas celého konania. Pre začatie konania na kompetentnom súde z pohľadu medzinárodnej príslušnosti je teda podstatné to, ako sa s touto základnou skutkovou okolnosťou vysporiada vo vzťahu k vzneseniu námietky žalovaným.

50. Pri určení právomoci slovenských súdov sa konajúce súdy dostatočne nezaoberali aplikáciou relevantných ustanovení Nariadenia Rady č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v

občianskych a obchodných veciach (Nariadenie Brusel I) vo vzťahu k námietke nedostatku právomoci vznesenej žalovaným počas konania. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí len konštatuje, že dovodil z vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní konanom dňa 4.11.2009, kde právny zástupca žalovaného namieta nepríslušnosť Okresného súdu v Trnave na rozhodovanie vo veci samej z dôvodu, že tovar bol dodaný do miesta obvodu Okresného súdu Senica a tento má byť miestne príslušným, že právny zástupca žalovaného uznáva príslušnosť súdu na území Slovenskej republiky. Konajúce súdy sa nevysporiadali relevantným spôsobom s včasnosťou vznesenej námietky vo vzťahu k nároku uplatnenému v konaní, a to najmä s ohľadom na článok 24 Nariadenia Brusel I, k čomu dovolací súd uvádza nasledovné:

51. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 zo dňa 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie) (nariadenie Brusel I bis), je podľa jeho čl. 66 ods. 1 použiteľné na konania začaté dňa 10. januára 2015 a neskôr. Právomoc (resp. medzinárodnú príslušnosť) slovenských súdov je v danej veci potrebné posudzovať podľa Nariadenia Brusel I.

52. Nariadenie Brusel I má aplikačnú prednosť pred pravidlami národného práva (rozsudok SD EÚ z 9. 3. 1978, C-106/77 Amministrazione delle Finanze dello Stato proti Simmenthal SpA).

53. Podľa článku 24 Nariadenia Brusel I okrem právomoci založenej na iných ustanoveniach tohto nariadenia má právomoc súd členského štátu vtedy, ak sa žalovaný zúčastní konania. Toto pravidlo sa neuplatní, ak sa žalovaný zúčastní konania, len aby namietol absenciu právomoci, alebo ak má iný súd výlučnú právomoc podľa článku 22.

54. Článok 24 Nariadenia Brusel I upravuje medzinárodnú príslušnosť súdov v prípade, kedy súd, na ktorý sa žalobca so svojou žalobou obrátil, síce nie je podľa pravidiel upravených nariadením skutočne súdom príslušným, stáva sa ním však vďaka podriadeniu sa jeho príslušnosti samotným žalovaným tým, že sa konania zúčastní, nevyužívajúc právo pri prvom úkone túto nepríslušnosť namietat'. Pojem účastníctva obsiahnutý v článku 24 je autonómnym pojmom úijného práva a v súlade s jeho ostatnými jazykovými verziami a judikatúrou Súdneho dvora, je potrebné vykladať ho tak, že sa ním má na myslí aktívna účasť žalovaného na konaní (Simon, P. In: Drápal a kol., Občianský soudní řád, Komentář, II. díl. C. H. Beck: Praha 2009, s. 2965), okrem situácie, kedy sa žalovaný konania zúčastní len preto, aby namietal jeho nepríslušnosť (rovnako napr. uznesenie Najvyššieho súdu ČR č. k. 30Cdo/4971/2014 z 15.9.2015).

55. Výklad vzťahujúci sa na článok 24 nariadenia č. 44/2001 podal Súdny dvor Európskej únie pôvodne ešte v rozsudku z 24. júna 1981, 150/80, Elefanten Schuh GmbH proti Pierre Jacqmain, ECR 1981, (ďalej len „rozsudok Elefanten Schuh“). Hoci ide o výklad článku 18 Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, ďalej len „Bruselský dohovor“), článok 24 Nariadenia Brusel I má rovnaké miesto a plní rovnakú funkciu ako článok 18 Bruselského dohovoru. Tieto dve ustanovenia sú formulované zhodne a považujú sa za rovnocenné (ku vzťahu medzi Bruselským dohovorom a Nariadením Brusel I napr. rozsudok Súdneho dvora z 23. apríla 2009, Draka NK Cables a i., C-167/08). Súdny dvor na skúmanú otázku, či sa musí žalovaný vo svojich vyjadreniach obmedziť výlučne na namietanie absencie právomoci, alebo či sa zároveň môže vyjadrovať aj k ďalším skutočnostiam, predovšetkým k samotnej žalobe, v rozsudku Elefanten Schuh uviedol, že hoci existujú rozdiely medzi rôznymi jazykovými verziami článku 18 Dohovoru, pokiaľ ide o otázku, či sa na vylúčenie právomoci dotknutého súdu musí odporca obmedziť iba na namietanie tejto právomoci alebo naopak, či môže dosiahnuť rovnaký účel tým, že namieta právomoc súdu a tiež sa vyjadrí k podstate žalobného návrhu, viac sa k cieľom a k zmyslu Dohovoru približuje druhá možnosť výkladu. Podľa občianskych procesnoprávných predpisov niektorých zmluvných štátov by bolo v podstate odporcovi, ktorý vznáša výlučne námietku právomoci a žiadne ďalšie, bránené podávať vyjadrenia vo veci samej, ak súd zamietne jeho námietku týkajúcu sa nedostatku právomoci. Výklad článku 18, ktorý by umožnil takýto výsledok, by bol v rozpore s právom odporcu obhajovať sa v pôvodnom konaní, čo je jedným z cieľov Dohovoru. Súdny dvor sa od takto

formulovaného záveru doposiaľ neodklonil.

56. Úprava momentu, (do)kedy má byť namietaná nepríslušnosť súdu, závisí na procesných pravidlách každého členského štátu, ktoré sú korigované dvoma zásadami plynúcimi z už citovanej judikatúry SD EÚ, a to po prvé, že námietka nepríslušnosti nesmie byť prípustná v časovom momente nasledujúcom po tom, ako sa žalovaný už vecne v konaní vyjadril, a po druhé, že procesné právo musí umožniť, aby prvým úkonom v konaní bola takáto námietka (C-150/80 Elefanten Schuh). Príslušnosť procesného súdu je tak založená postupom podľa článku 24 Nariadenia Brusel I tým, že žalovaný sa vyjadril k žalobe bez toho, aby najneskôr s týmto úkonom spojil námietku nedostatku príslušnosti konajúceho súdu (tu rovnako napr. uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 23.9.2008 sp. zn. 29Nd/336/2007, R 14/2009).

57. S poukazom na uvedené princípy dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný nevyužil včas svoje právo namietat príslušnosť slovenských súdov, hoci, paradoxne, v konaní začatom na území iného členského štátu (Českej republiky), tak učinil, a oprávnene uspel. Napriek tomu, že počas konania došlo k prekvalifikácii nároku, ale len čo do právnych hodnotení skutkovo rovnakej situácie samotnými žalobcami, je zjavné, že rozsah požadovaného plnenia a žalobcami tvrdený skutkový základ, podstatný pre ustálenie hmotnoprávnej povahy nároku, sa v podstate počas konania nezmenil, teda námietku bolo potrebné vzniesť najneskôr pri prvom úkone žalovaného v prejednávanej spore, čo sa nestalo. S poukazom na článok 24 Nariadenia Brusel I. tak nemožno na oneskorene vznesenú námietku prihliadnuť.

58. Z pohľadu vnútroštátnych noriem hmotného práva sa na predmetný vzťah medzi stranami aplikuje zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, keďže má ísť o zmluvy uzavreté do 1. augusta 2006 (ďalej aj „ZMPSP“), ktorý rieši právny režim v § 9 a nasledujúcich. Ustanovenie § 10 rieši prípad, že k platnej voľbe práva nedôjde a v tom prípade ho určí orgán rozhodujúci spor na základe tzv. náhradných hraničných určovateľov. Pre toto ustanovenie platí princíp rozumného usporiadania vzťahu, a teda súd si v prípade, že je aplikovateľný niekoľko kolíznych kritérií, vyberie to, ktoré sa riadi uvedenou zásadou.

59. Na vnútorné právo (slovenské) môže odkázať aj zahraničná kolízna norma, a v tom prípade odkazuje na celú právnu úpravu vrátane medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Dovolací súd konštatuje, že doposiaľ nebolo toto hľadisko v súvislosti s určením aplikovateľného hmotného práva v konaní zohľadnené, pričom závery súdov nižšej inštancie sú v ich úvahách o aplikácii národného práva úplne nepreskúmateľné.

60. Dovolací súd sa v ďalšom osobitne zaoberal prípadnou existenciou procesnej vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP, spočívajúcej v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom.

61. Odňatím možnosti konať sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania.

62. Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu SR vyplýva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvoinštančného, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces". Tu dovolací súd odkazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorého odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

63. Zákonné ustanovenie § 219 OSP v odseku 2 výslovne uvádza, že ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

64. Vzhľadom na pretrvávajúcu nejednotnosť nazerania senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na procesné dôsledky nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu bolo na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016

65. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP. Najvyšší súd dospel po preskúmaní oboch napadnutých rozhodnutí k záveru, že takáto výnimka z uvedeného stanoviska v prejednávanej veci nastala a obe rozhodnutia sú nepreskúmateľné, keďže už prvoinštančné rozhodnutie neobsahuje logické ani zrozumiteľné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, a teda aj rozhodnutie odvolacieho súdu, naň odkazujúce v celom rozsahu, je preto zaťažené tou istou vadou.

66. Odôvodnenia rozhodnutí oboch inštancií si vnútorne vo veľkej miere odporujú, a predovšetkým rozhodnutie súdu prvej inštancie trpí takými nedostatkami, že jeho odôvodnenie sa vymyká akýmkoľvek zaužívaným princípom odôvodňovania rozhodnutí, a to vzhľadom na nezrozumiteľné konštatovania v súvislosti s vykonaným dokazovaním a v konečnom dôsledku transformovaním záverov z vykonaného dokazovania do právnych záverov bez akejkoľvek opory v zákone.

67. Dovolací súd ďalej uvádza najvypuklejšie nedostatky prvoinštančného rozhodnutia, ktoré jednoznačne viedli k záveru o jeho nepreskúmateľnosti:

a. Konštatovanie, že „súd mal preukázané, že medzi účastníkmi konania existoval zmluvný vzťah, ktorý vykazoval prvky viacerých typov zmlúv“ uvádza prvoinštančný súd bez toho, aby definoval, či ide o dve alebo viaceré samostatné zmluvy, alebo o jednu trojstrannú zmluvu, kedy zmluva vznikla a s akým obsahom (t. j. presným predmetom zmluvy), a pritom uzatvára, že ide zrejme o zmiešanú zmluvu (ďalej označovanú aj ako inominátnu - pozn. dovolacieho súdu), avšak bez jej právneho vymedzenia odkazom na ustanovenie zákona. Nikde v odôvodnení sa neuvádza právna konštrukcia, od ktorej takýto záver odvodzuje, pritom zákon dáva presné vymedzenie nárokov na inominátny kontrakt v ust. § 269 ods. 2 ObZ. Prvoinštančný súd tu odkazuje na úpravu v § 491 ods. 2 OZ v spojení s § 853 OZ, opomínajúc vzťah *lex specialis* a *lex generalis*, kedy Obchodný zákonník má osobitnú úpravu nepomenovaných zmlúv, pričom ust. § 1 ods. 2 ObZ priamo vylučuje pre relatívne obchody aplikáciu *lex generalis* (OZ), pokiaľ je v *lex specialis* (ObZ) obsiahnutá aplikovateľná právna úprava. Súd si zjavne zmiešava pojmy *analogia iuris* a *analogia legis*. Pri analógii práva (*analogia iuris*) sa v prípade, keď sa pri riešení určitého prípadu nenájde ani podobná právna norma, postupuje pri aplikácii práva podľa právneho poriadku ako celku, podľa všeobecných princípov, ktoré platia pre celý systém platného práva, prípadne podľa princípov daného alebo príbuzného odvetvia práva. V prípade *analogie legis* ide o analogické použitie zákona. Pokiaľ zákon nejakú problematiku neupravuje, môže odkázať na podobné (analogické) použitie inej - konkrétnej normy na daný prípad, tak, ako je to práve v ust. § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Keďže Obchodný zákonník úpravu nepomenovanej zmluvy v podnikateľských vzťahoch priamo zakotvuje, nie je dôvod použiť ani analógiu *legis* a už vôbec nie analógiu *iuris*.

b. Vyhodnotenie odmeny poskytovanej žalovaným ako provízie obchodného zástupcu pre potrebu vyhodnotenia nároku ako nároku z obchodného zastúpenia, odôvodnil súd prvej inštancie tým, že „považoval za preukázané, že žalobcom bola vyplácaná provízia ako odmena za ich prácu, pretože logicky by spolupráca medzi účastníkmi netrvala niekoľko rokov, ak by im žalovaný neplatil žiadnu odmenu za ich prácu“. Takéto konštatovanie je nepreskúmateľné a zjednodušujúce, opomínajúce potrebu ustáliť charakter vzťahu a formy odmeny, kedy je výrazný kvalitatívny rozdiel (a právne dôsledky) medzi žalobcami tvrdenou províziou obchodného zástupcu a úhradami kúpnej ceny a z nej vyplývajúcou maržou pre žalobcov, tvrdenej žalovaným.

c. Úplne nezrozumiteľnými sa javia konštatovania súdu prvej inštancie, že „v zmysle zákona sa nevyžaduje, aby obchodný zástupca uplatnil svoj nárok titulom odstupného najskôr u zastúpeného ako obligatórny krok a až následne mohol uplatniť svoj nárok na odstupné na súde, tak, ako sa to vyžaduje napríklad pri uplatnení z vád tovaru kupujúcim pri kúpnej zmluve podľa § 428 Obchodného zákonníka“ v kontexte so zmenou kvalifikácie nároku žalobcov uplatneného v konaní; a ďalej konštatovanie „diskusia o tom, či tieto obchody sprostredkovali a zabezpečili žalobcovia, je irelevantná, keďže žalobcovia boli výhradní distributéri výrobkov žalovaného na danom území, čo potvrdzujú i potvrdenia žalovaného pre slovenskú komoru zubných lekárov a pre českú komoru zubných lekárov“ v súvislosti s ustálením charakteru zmluvy ako zmluvy o obchodnom zastúpení.

68. Potvrdenie rozhodnutia, ktoré trpí primárnymi nedostatkami v rámci logiky skutkových záverov a v rámci vybočení z existujúcej právnej úpravy právnymi závermi bez opory v platnej právnej úprave, ako vecne správneho, nemohol odvolací súd nijako korigovať, hoci jeho odôvodnenie sa snaží doplniť medzery v odôvodnení prvoinštančného rozhodnutia, avšak takýmto postupom odvolací súd vlastné konanie zaťažil vadou nepreskúmateľnosti aj jeho rozhodnutia.

69. Odvolací súd sa s poukazom na § 219 ods. 2 OSP v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatoval, že dokazovanie v rozsahu vykonanom prvostupňovým súdom považuje za dostatočné, v ktorom sa prvostupňový súd podrobne zaoberal všetkými v konaní zistenými skutočnosťami, tieto správne jednotlivo i v ich vzájomnej súvislosti vyhodnotil a jeho právny záver je správny, dostatočne kvalifikovane odôvodnený a odvolací súd sa s ním stotožňuje. Na doplnenie správnosti dôvodov prvostupňového rozhodnutia odvolací súd uviedol nasledovné:

a. Námietku nedostatku právomoci Okresného súdu Trnava odvolací súd vyhodnotil podľa článku 5 Nariadenia Brusel I, a to s poukazom na to, že ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia miesto v členskom štáte, kde sa zmluvný tovar dodal alebo mal dodať. Miesto dodania tovaru bolo určené do Colného skladu v Senici pre oboch žalobcov, teda miesto dodania tovaru bolo na území Slovenskej republiky a príslušný na prejednanie veci je tak Okresný súd Trnava. Ako už dovolací súd uviedol vyššie, podstatným pre posúdenie medzinárodnej príslušnosti bolo výlučne ustálenie včasnosti vznesenia námietky.

b. K námietke žalovaného k aplikácii právnej normy, upravujúcej odstupné, podľa žalovaného aplikovanej v rozpore so zákazom retroaktivity, uviedol, že nárok na odstupné, ktorého zaplata sa žalobcovia domáhajú, vznikol žalobcom v súvislosti s ukončením zmluvy „uzatvorenej v poslednom kvartáli roku 2004“, t. j. až po vstupe Slovenskej republiky a Českej republiky do EÚ. Vôbec pritom neberie do úvahy, že svojím rozhodnutím zároveň potvrdzuje skutkové zistenia prvoinštančného súdu, podľa ktorých mala zmluva vzniknúť ešte v 90-tych rokoch, ani nerozlišuje, medzi akými subjektami vlastne zmluva mala vzniknúť (v odôvodnení prvoinštančného rozhodnutia sa uvádza, že „takouto obchodnou činnosťou vykonávanou približne od roku 1990 získali žalobcovia pre žalovaného nových zákazníkov...“). V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na zmeny Obchodného zákonníka novelou zákonom č. 432/2004, ktorá nadobudla účinnosť k 1.10.2004, transpozíciou Smernice Rady 86/653/EHS zo dňa 18.12.1986, teda podľa odvolacieho súdu ešte predtým, ako žalobcom vznikol nárok na zaplata odstupného, čo však logicky odporuje záverom formulovaným súdom prvej inštancie.

c. V súvislosti s námietkou žalovaného, že daný zmluvný vzťah nemožno subsumovať pod zmluvu o obchodnom zastúpení podľa § 652 a nasl. ObZ, odvolací súd v rozpore s vlastným s konštatovaním uvedeným vyššie, poukázal na to, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že „medzi účastníkmi vznikol takýto typ zmluvy ešte v 90-tich rokoch, a to ústnou formou, pričom nešlo o právny vzťah založený na dodávateľsko-odberateľských vzťahov" - toto výslovne odvolací súd uvádza napriek tomu, že podľa súdu prvej inštancie nejde o zmluvný typ, ale o zmiešanú zmluvu, teda si odôvodnenia odporujú. V ďalšom texte odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia zase tento naopak konštatuje, že „je pravdou, že medzi žalobcami a žalovaným bol dodávateľsko-odberateľský vzťah ako tvrdí žalovaný, avšak žalobcovia odmietajú zaver, že by išlo výlučne o dodávateľsko-odberateľský vzťah". Takéto vzájomne rozporné úvahy sú nepreskúmateľné.

d. V súvislosti so správnym vyhodnotením vykonaného dokazovania odvolací súd v súvislosti s dôkazom, listom zo dňa 14.12.2004, kedy oblastný obchodný riaditeľ pre Strednú Európu p. Alexej Koulakoff uviedol, že spoločnosť Chupa Chups S.A. nespochybňuje bližšie nešpecifikovaný nárok žalobcov, nad rámec odôvodnenia prvoinštančného súdu uzavrel, že „hoci tento list nemožno chápať ako uznanie záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka čo do dôvodu a výšky, z uvedeného listu jednoznačne vyplýva, že žalovaný nespochybňuje že žalobcovia zriaďovali trh a zabezpečovali zákazníkov pre umiestnenie ich výrobkov na území Slovenska a Českej republiky. Uvedený list je prejavom akceptácie existujúceho právneho vzťahu medzi žalobcami 1/ a 2/ a žalovaným resp. list potvrdzuje, že v čase kedy bol zaslaný žalovaným tento list na adresu žalobcov dlh existoval". Takýto záver z vykonaného dokazovania ani z odôvodnenia súdu prvej inštancie vôbec nevyplýva, jediné, čo sa v súvislosti s predmetným listom v odôvodnení prvoinštančného rozhodnutia uvádza, je konštatovanie, že „...bolo potrebné ustáliť dátum skončenia zmluvného vzťahu, kedy ... bol zmluvný vzťah ukončený, pretože pri výške odstupného sa vychádza z priemernej ročnej provízie za posledných päť rokov. Súd považoval list žalovaného podpísaný p. Koulakoffom zo dňa 14.12.2004 za jasný dôkaz, že v tomto čase už zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania nemohol existovať,...". Uvedeným postupom došlo vo svojej podstate k obídeniu zákonom ustanoveného inštančného postupu, v duchu ktorého sa bolo potrebné s uvedenou námietkou vysporiadať najprv v prvoinštančnom konaní, čo sa však nestalo. V okolnostiach danej veci pritom k nedodržaniu zákonom ustanoveného inštančného postupu došlo na úkor dovolateľa, ktorému bola tak odňatá možnosť vyjadriť sa vo veci (rovnako napr. nález Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. II ÚS 796/2016).

e. Odvolací súd napokon v odôvodnení svojho rozhodnutia výslovne uvádza, že „Medzi žalobcami 1/, 2/ a žalovaným bola uzatvorená ústnou formou inominátna zmluva, vykazujúca znaky viacerých typov zmlúv, na základe ktorej existoval medzi účastníkmi zmluvný vzťah, podstatou ktorého bolo, že žalobcovia 1/, 2/ okrem iného získavali klientelu a umiestňovali výrobky žalovaného na území SR a ČR a žalovaný im za túto činnosť platil províziu ako odmenu za ich prácu, ktorej výška bola závislá od množstva tovaru umiestneného žalobcami na území Československa a neskôr na území ČR a SR a predstavovala rozdiel medzi nákupnou cenou a cenou predaného tovaru po odpočítaní cla a nákladov za dopravu." Takéto vymedzenie existencie zmluvného vzťahu zmluvy o obchodnom zastúpení je úplne nezrozumiteľné, nepreskúmateľné a bezobsažné, keďže ide o konštatovanie, ktoré nemožno nijako právne interpretovať čo do požiadaviek na obsah zmluvy, rozsah povinností zmluvných strán, spôsobu plnenia a preskúmateľnosti finančných nárokov spojených s podmienkou vzniku inominátneho kontraktu tak, ako to predpokladá § 269 ods. 2 ObZ, ktorý znova nebol ani len v odvolacom konaní použitý pre právnu kvalifikáciu nároku.

70. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené nedostatky odôvodnení oboch súdov nižšej inštancie musí konštatovať, že okrem ich nepreskúmateľnosti čo do vykonaného dokazovania a právnych záverov, v konaní s cudzím prvkom doposiaľ nebolo s oporou v relevantnej právnej úprave identifikované aplikovateľné hmotné právo, čo rovnako zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutí.

71. Napriek konštatovaniu o vzniku inominátnej zmluvy sa v celom odôvodnení uvádza zabezpečovanie činnosti obchodného zastúpenia pre český a slovenský trh bez odôvodnenia, ako potom môže byť na

oba vzťahy aplikované slovenské právo, keďže ide o dva odlišné štáty EÚ a podmienky aplikácie práva sú pre každý z nich upravené právnym poriadkom a jeho kolíznymi normami. Oba konajúce sudy opomenuli vyhodnotiť dokazovanie vo vzťahu k samostatným subjektom oboch žalobcov, bez špecifikácie existencie zmluvného vzťahu každého z týchto subjektov samostatne.

72. Z vykonaného dokazovania má súdu vyplynúť určitý skutkový stav, ktorý následne podriadi správnej právnej norme, a týmto spôsobom súd (pri zachovaní princípu *iura novit curia*) nájde a stranám dá odpoveď na to, či nárok v konaní vznesený má skutočne oporu v platnom práve. Na to, aby k tomu záveru mohol dospieť, musí takéto platné právo nájsť. Dokazovanie vykonané v prejednávanom spore doposiaľ vôbec nedáva ani len návod, nieto odpoveď, na otázku, o aký vzťah medzi účastníkmi išlo.

73. Pre vyhodnotenie charakteru vzťahu je nevyhnutné vziať do úvahy tvrdenia žalobcov, ktorí ako *dominus litis* majú povinnosť tvrdenia, a pokiaľ tvrdia vznik zmluvy o obchodnom zastúpení a z neho odvodzujú uplatnené nároky, je povinnosťou súdu toto vyhodnotiť aj v kontexte existencie cudzieho prvku v konaní. Napriek obširnému dokazovaniu stále nie je zjavné, či vôbec medzi sporovými stranami nejaká zmluva vznikla, a ak áno, či má ísť o trojstrannú zmluvu alebo dve dvojstranné, čo má výrazný dopad na hodnotenie aplikovateľného právneho poriadku vo vzťahu k žalobcovi 2/.

74. Pokiaľ by išlo o zmluvný vzťah, vzťahovala by sa naň právna úprava podľa zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej ZMPSP), keďže má ísť o vzťah založený ešte v 90-tych rokoch, a je teda vylúčené aplikovať či už Rímsky dohovor (Dohovor o práve použiteľnom pre zmluvné záväzky č. 80/934/EHS) alebo Nariadenie Rím I. Riešenie sporov s cudzím prvkom je v Slovenskej republike prioritne podmienené aplikáciou kolízno-právnych aktov Európskej únie, t. j. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (nariadenie Rím I) a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 864/2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (nariadenie Rím II). Národná úprava je obsiahnutá v zákone č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej aj „ZMPSP“), až s účinnosťou od 1. augusta 2006 je potrebné určiť rozhodné právo v súlade s Rímskym dohovorom a následne s účinnosťou od 17.12.2009 je potrebné aplikovať nariadenie Rím I.

75. V ust. podľa § 10 ods. 1 ZMPSP sa vyslovene uvádza, že ak účastníci nezvolia rozhodujúce právo, ich záväzkové vzťahy sa spravujú právnym poriadkom, použitie ktorého zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, a následne v odseku 2 uvádza v písmene a/, že kúpne zmluvy a zmluvy o diele právom miesta, kde je sídlo (bydlisko) predávajúceho v čase uzavretia zmluvy a v písmene f/, že zmluvy o obchodnom zastúpení a zmluvy o sprostredkovaní právom miesta, kde má sídlo (bydlisko) osoba, pre ktorú zástupca alebo sprostredkovateľ vykonáva činnosť. Z odôvodnenia oboch rozhodnutí nie je zrejmé, ako mohli pre oboch žalobcov ustáliť ako aplikovateľné právo Slovenskej republiky. Súd skúma *ex offio* aspekt hmotnoprávnej úpravy vzťahov strán sporu tak, ako bolo naznačené vyššie, a v tomto prípade je viazaný žalobou len čo do vykonania dokazovania pre ustálenie toho, o aký právny vzťah medzi stranami ide. Pokiaľ súd uzavrie, že vznikla zmluva, potom tejto musí dať presné kontúry tak, aby bolo možné identifikovať ako jej právny režim, tak povinnosti zmluvných strán.

76. Dovolací súd, pre ďalšie konanie a ustálenie hmotnoprávneho režimu na spor, musí reagovať širším výkladom základných princípov obchodného záväzkového práva a jeho interpretácie. Pokiaľ súd z vykonaného dokazovania uzavrie, že zmluva vznikla, a táto sa riadi slovenským právnym poriadkom a v jeho rámci Obchodným zákonníkom, je potrebné mať na zreteli, že je dôležité rozlišovať medzi zmluvnými typmi a atypmi. Obchodný zákonník upravuje konkrétne zmluvné typy, ktoré zmluvné strany môžu uzavrieť, či už odkazom na určité ustanovenia zákona jemu zodpovedajúce, alebo naplnením podstatných častí takéhoto zmluvného typu, predvídaného zákonom. Ak je takýto zmluvný typ obsiahnutý v Obchodnom zákonníku, bude sa aplikovať na konkrétny zmluvný vzťah čo do rozsahu jeho kogentnej úpravy (vyplývajúcej z ust. § 263 ObZ), tak do rozsahu dispozitívnej úpravy (za predpokladu, že strany túto nemodifikujú zákonom predpokladaným spôsobom priamo v zmluve).

77. Zmluvná sloboda ako základná zásada obchodného práva je vyjadrená aj tým, že účastníci môžu

uzavrieť aj inú zmluvu, ktorá nie je upravená v Obchodnom zákonníku, teda kontrakt inominátny, atyp, ktorého hlavný rámec upravuje ust. § 269 ods. 2 ObZ. Toto ustanovenie zdôrazňuje potrebu určitosti zmluvy ako všeobecnej požiadavky určitosti právnych úkonov, teda aj nepomenovanej zmluvy, vyjadrenú v § 37 OZ. Na rozdiel od právnej úpravy Občianskeho zákonníka, ktorý neurčitý právny úkon postihuje jeho neplatnosťou, Obchodný zákonník nepripúšťa vznik zmluvy, ak predmet záväzkov strán nebude dostatočne určitý. Pre posúdenie, či ide o pomenovaný zmluvný typ, alebo ide o zmluvu, ktorá nie je upravená v Občianskom alebo v Obchodnom zákonníku, je právne relevantný jej obsah, nie jej označenie zmluvnými stranami. Ustanovenie § 269 je kogentné a zmluvné strany sa nemôžu od neho odchýliť alebo ho vylúčiť. Z charakteru inominátneho kontraktu zároveň vyplýva, že pokiaľ zmluvné strany nenaplnia predpoklad na uzavretie tzv. typickej zmluvy, napriek tomu môže dôjsť k uzavretiu inominátnej zmluvy, pokiaľ budú splnené predpoklady zhody vôle, určitosti prejavu a jednoznačnej identifikácie predmetu zmluvy.

78. Nemožno však dôjsť k opačnému záveru, teda k možnosti, že zmluvné strany uzavru inominátny kontrakt majúci charakter zmesi rôznych zmluvných typov (nenaplnajúci však predpoklad uzavretia určitého typu v zmysle jeho kogentnej úpravy) a z neho dovodia vznik a následky spojené s konkrétnym zmluvným typom. Je absolútne nepripustné, aby bolo možné aplikovať právnu úpravu obsiahnutú pre zákonom formálne písomne podmienený kontrakt aj na ústnu zmluvu, ktorá by mala mať znaky takéhoto kontraktu. Pokiaľ zákonodarca podmieni vznik určitého zmluvného typu písomnou formou, je možné zákonnú úpravu takéhoto zmluvného typu aplikovať výlučne na platne uzavretý kontrakt, a to aj s dôrazom na jeho formu (tu pozri ZSP 61/2004: "Nepomenovaná (v zákone výslovne neupravená) zmluva je rovnako záväzná ako zmluva pomenovaná (v zákone výslovne upravená ako určitý typ zmluvy), ak je uzavretá v súlade s právom, t. j. neodporuje obsahu a účelu zákona"). Tu dovolací súd poznamenáva, že prvoinštančný súd v súvislosti s námietkou žalovaného, týkajúcou sa nedostatku písomnej formy zmluvy, uviedol, že v čase uzavretia zmluvného vzťahu nebolo účinné ustanovenie § 263 ods. 2, nie je teda potrebné dodržať písomnú formu zmluvy. Tu však konajúci súd úplne opomenul kogentnú právnu úpravu ustanovenia § 272 ods. 1 ObZ, ktorá je bez zmeny v Obchodnom zákonníku obsiahnutá od jeho účinnosti doposiaľ, a to v kontexte s ust. § 652 ods. 2 ObZ, rovnako bez zmeny účinného od 1.1.1992, vyžadujúceho pre platnosť zmluvy o obchodnom zastúpení písomnú formu.

79. Dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ dovolateľ videl v tom, že rozhodnutia súdov oboch inštancií sú nepreskúmateľné a konajúce súdy nedali odpovede na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci vznesené žalovaným v priebehu konania, čím mu odňali možnosť konať pred súdom.

80. Tento dovolací dôvod je úzko prepojený s porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a k jeho naplneniu dochádza, ak odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie a k jeho odstráneniu nedošlo v odvolacom konaní) zasiahol do ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv dovolateľa, čím mu bolo znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon (Civilný sporový poriadok, resp. do 30. júna 2016 Občiansky súdny poriadok) priznáva. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že vada konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP znamená porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 261/06).

81. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

82. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane skonštatoval, že ak všeobecný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedá odpovede na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci a nevysporiada sa so zásadnou argumentáciou sporovej strany, je takéto rozhodnutie nezlučiteľné s ústavne garantovaným právom na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1, resp. s právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (viď napr. I. ÚS 317/2015, II. ÚS 578/2015, III. ÚS 627/2015). Za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu aj situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojím postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a nálezite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritéria vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie (subsumpcia skutkového stavu pod zvolené právne normy) nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, keď v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne alebo tým skôr - pokiaľ ich strana namietala, no napriek tomu ich všeobecný súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť či irelevantnosť. Pokiaľ všeobecný súd postupuje takto, dopúšťa sa okrem iného i ľubovôle zakázanej v čl. 2 ods. 2 ústavy (nález ústavného súdu z 3. októbra 2012, sp. zn. I. ÚS 33/2012).

83. Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (viď nález ústavného súdu z 13. septembra 2016, sp. zn. III. ÚS 250/2016).

84. Porušenie základných práv môže znamenať aj svojvôľu pri aplikácii (napr. nerešpektovanie kogentnej normy) alebo interpretácii, ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. prílišný právny formalizmus), potom znamenajú porušenie základných práv a slobôd jednotlivca. Nesprávna aplikácia právneho predpisu môže byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia súdu, pokiaľ by šlo o aplikáciu zjavne svojvoľnú, argumentačne vybudovanú bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia, teda objektívne neakceptovateľnú (viď nález ústavného súdu zo 14. septembra 2016, č. k. I. ÚS 357/2016-23).

85. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu je zjavné, že za porušenie práva na spravodlivý proces je potrebné považovať nielen porušenie povinnosti konajúceho súdu svoje rozhodnutie nálezite odôvodniť, ale aj prípad, kedy súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia. Tento dovolací dôvod je naplnený aj v tom prípade, keď určité skutočnosti v konaní strana namietala, avšak pri hodnotení skutkových zistení súdom tieto náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť.

86. Dovolací súd posudzoval odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spolu s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko obidve rozhodnutia predstavujú jeden celok, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak súdu prvej inštancie, ako aj súdu odvolacieho), ktoré boli

vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

87. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo sporovej strany na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 410/06). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v ustanovení § 220 ods. 2 CSP (ustanovenie § 157 ods. 2 OSP účinného v čase rozhodovania okresného aj krajského súdu). Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 378 ods. 1 CSP a § 393 ods. 2 CSP, v čase rozhodovania odvolacieho súdu § 211 ods. 2 OSP). Podľa § 157 ods. 2 OSP bolo povinnosťou súdu v odôvodnení rozsudku uviesť, čoho sa žalobcovia 1/ a 2/ domáhali a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočností považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, a ako vec právne posúdil. Povinnosťou súdu bolo dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Odvolací súd je v odôvodnení svojho rozhodnutia povinný zhrnúť podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán v odvolacom konaní, zistený skutkový stav a svoje právne posúdenie veci (§ 393 ods. 2 CSP). Vo veci konajúce súdy sa vyššie uvedenými zásadami neriadili, a to vo vzťahu k potrebe riadne svoje závery odôvodniť s oporou vo vykonanom dokazovaní.

88. Súdny oboch inštancií svoje rozsudky postavili na ničím nepodložených záveroch, na vec neaplikovali relevantné zákonné ustanovenia a žiadnym spôsobom neprihľadli na zásadnú procesnú obranu žalovaného, v dôsledku čoho sú ich rozhodnutia arbitrárne a svojvoľné. Zároveň rozsudky súdov obsahujú vzájomne si odporujúce skutočnosti, čo zakladá okrem arbitrárnosti aj ich zmätočnosť.

89. Dovolací súd v závere svojho rozhodnutia upozorňuje súd prvej inštancie, ktorý vec prejedná znova, s prihliadnutím na právne závery uvedené dovolacím súdom, na potrebu prioritne sa zaoberať odstránením všetkých procesných nedostatkov. Musí sa tak vysporiadať aj s námietkou žalovaného, že žalobcami označená spoločnosť s názvom „Chupa Chups S.A.“, od ktorej žalobcovia 1/ a 2/ vymáhajú peňažné plnenie, zanikla k 1.10.2007, t. j. pred podaním žaloby. Otázkou procesnej subjektivity žalovaného sa konajúce súdy doposiaľ nezaoberali, nemohla byť teda predmetom prieskumu dovolacieho súdu. Pokiaľ má byť nárok uplatnený v konaní priznaný voči určitému subjektu, musí byť z jeho označenia zjavné, že ide o subjekt s procesnou subjektivitou existujúcou k momentu začatia konania, musí byť jednoznačne identifikovaný, a pokiaľ má dôjsť k zmene na strane označeného žalovaného, musí tak byť učené v súlade s procesnými pravidlami.

90. Dovolací súd s poukazom na nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu ako prvoinštančného, tak odvolacieho, uzavrel, že žalovanému bola odňatá možnosť konať pred súdom, čím je daná prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Táto procesná vada je zároveň aj dôvodom, pre ktorý dovolací súd musel napadnuté rozsudky súdov oboch inštancií zrušiť, pretože rozhodnutia postihnuté takouto procesnou vadou sú zmätočné, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP).

91. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

92. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.